

Nionde roten, tomt 12

Kvarteret Tenngjutaren

Tjugonde roten 1637–57

Spannmålgatans södra

Elfte roten 1657–70

sida öster om östra hamnen

Henrik Sinclair (Sinkler, Sinklare)

Han omtalas i rote 20 1637 med 3, 1638 med 4 mtl. ”Hos Henrik Sinkler” 1639: 3 mtl. Flyttade till Lilla Edet men ägde gård i Göteborg.

Troligen låg hans gård i här 9.12 på södra sidan av Spannmålgatan öster om Östra Hamnen i kvarteret Tenngjutaren

Här följer ett exempel på Göteborgs magistrats tidigast på tyska skrivna rådstugurättsprotokoll: Göteborg RR 18.8.1636:

”Samuel le Conto Cläger Michael Taleman, Vollmechtiger contra Hinrich Sencklern Beklagten Clägern Vollmechtiger Michael Taleman fordert von Beklagten laut Obligation de dato 23 Septemb. 1633 allhie, die Summa 585 marker Lubischer Verkaufte und empfangene Kaufmannwahren. Begehrende dass Er muege wegen seines Principalen contentiret werden. Beklagter Hinrich Senckler begehret, dass der Rath ausgenommen beyde Herren Praesidenten, weile selbiger seine wiederparten sein muegen, aus dem Gericht uffstehen. Waruff der Worthaltene Herr Praesident Rosensköldh und ein Ehrb. Rath begehret, weille Er sich uff der hohen Obrigkeit Schutzbrieff berufft, dass Er selbige muege verlegen, umb zu sehen, ob selbiger junger als der so der H. Syndicus vergangen Herbst von Stockholm von der hohen Obrigkeit mitgebracht, dass Er seinen wiederparten allhie vor Gericht solle antworten waruff Hinrich Senckler geantwortet und Zeit und Dilation begehret, so wolle Er sich kegen den Praesidenten schriftlich daruff verantworten. und erkleren, Begehrende nochmahls, dass die Rathsherren als seine wiederparten, wie Er sagt, muegen auss dem Gericht uffstehen, Waruff der worthaltende Praesident Herr Rosensköldh Ihm geantwortet, dass Er nach den Rechten nicht mehr als 3 kan excursiren, waruff Er H Johan Braun, H Hans Jungen und H Johan Amian verworffen, die uffstanden, protestirende, dafern Cläger wird uffziehen, nach der hohen Obrigkeit und Clagen, wollen Sie zu dem Jenigen was daraus kommen mochte, nicht antworten hiemit seind die Parteien abgewiessen. Nach diesem haben Herren Praesidenten und Rath wegen des Königl. Hoffgerichtes Designation wegen etlicher Puncten, so ihm Hinrich Senckler angehen und darein allhie von dem Rath soll Sententijeret und geurtheillt werden, de dato 12 Julij Jungsthin, unter einander geconsultiret, ob Er Senckler nicht schuldich sey burgen zu stellen, dass Er sich nicht wolle absentiren ehe selbige Puncten geschlichtet und ausgefuhret. Herr Rutgier von Ackern aber daruff geantwortet, dass Er sich in das Krackell nicht wolle miteinstecken und damit zu schaffen haben, wolle aber seine Parteyen caution von Ihn haben, konnen Sie Ihn arrestiren lassen, waruff der Rath geantwortet, dass Sie nicht über ihn clagen, besondern der hohen Obrigkeit Schreiben und befehlich vor sich haben, Herr Johan Amian ausdrücklich protestirt, dafern Er Hinrich Senckler sich wurde von hier begeben und beschwer

darnach mochte kommen, wolle Er excusirt und entschuldigt sein. Der H. Praesident Per Erichson Rosensköldh sagt, da der Praesident Rutgier von Ackern wolle mit Ihm consentiren, sollte Er burgen stellen, waruff Rutgier von Ackern geantwortet, dass Er mit den Dingen nichts zu thuen. der Praesident H Rosensköldh darzu gesagt, dass Er wolle entschuldigt sein.

Gbg RR 1636–08–22 Hinrich Senckler ist heut dato vor Gericht erschienen und seine verantwortung uff den ihm am vergangenen gerichtstagk aus der hohen Obrigkeit Schrieben zugestellten Puncten schriftlich an der Herrn Praesidenten Rosensköldh und H Rutgier von Ackern übergeben, so verlesen worden.

H. Antoni Knip berichtet, da der hohen Obrigkeit schre (i)ben, dass Hinrich Senckler seinen wiederparten allhie vor Recht solle antworten, angekommen, hat der Herr Burggraff kegen Ihm gesagt, dass Er nicht könne daraus vernehmen, dass es Hinrich Sencklern Creditoren angehen.

H. Johan Braun hat heut dato proponirt, dass so viell Englische Schiffe einkommen, und nicht anders als balast einhalten — — ”

Inspektoren över gränstullen Henrik Sinklers fullmäktige *Henrik Kreuger* vände sig vid rådhusrätten den 15.10.1640 mot *Henrik Elers från Bergen* för injurier vid *Rudger v Akerns hus* på offentlig gata.

Vid rådhusrätten begärdes Henrik Sinkler den 7.12.1641 i ny konkurs på grund av 1 300 rdr skuld till *Hans Carneij*. Hans tidigare accord med kreditörerna hade skett 26.11.1636.

Inspektoren Hindrik Sincklers olovliga handel skulle enligt regeringens dekret 20.6.1642 hämmas (EIIa:1 a).

Hans Carneij komparerade den 10.3.1643 för rätten och begärde, att Henrik Sinclair måtte ställa borgen för sig i den dem emellan avdömda appellationssaken. Rätten ålade Henrik Sinclair den 10.3.1643 att skaffa av Hans Carneij begärd caution eftersom Hans Carneij inte kunde vara nöjaktigt försäkrad genom den tillställda cautionsskriften. Den 24 samma månad återkom Hans Carneij för rätten och besvärade sig över att Henrik Sinclair uppehöll honom från den ena tiden till den andra och icke efter rättens dekret den 10 jan ställde nöjaktig borgen. Uppå Hans Carneijs överlämnade supplication resolverade rådhusrätten den 9.2.1643, att Henrik Sinclair så snart han kom hit till staden skulle insättas i gisslan (gisslekammaren) till dess han ställde Hans Carneij borgen eftersom han flydde den ena gången efter den andra (”abdonerer från den ena tiden intill den andra”) genom att han reste härifrån och icke ville försäkra sin vederpart Hans Carneij med löfte om det denne efter hans obligations lydelse hade att pretendera av honom. Efter såsom Henrik Sinclair icke hade efter lag ”prosequerat” och fullföljt saken mellan honom och Hans Carneij samt Frans Barker befann rådhusrätten den 13.2.1643, att” de härutinnan avsågda domar in res iudicatas gånge”. Rådhusrätten förklarade den 28:de samma månad på Henrik Sinclairs inlagda supplication efter sakens beskaffenhet och omständigheterna, att Sinclairs presenterade juratoria cautio inte kunde efter svensk lag och rättegångsordinatia och deras samvete antagas i en sådan klar skuldfordran och obligation utan han var pliktig att ställa Hans Carneij en nöjaktig löfte och borgen eller också skulle exekutionen mot honom fortsättas.

16.5.1643 Ö – Vad Henrik Sinclair angick. så skulle *Herman Öffuerberg* vara skyldig att ställa honom caution. *Anthoni Fransman* och *Christian Meijer* caverade 5.6.1643 för Herman Öffwerberg gentemot Henrik Sinclairs fordringar på kronans vägnar.

Ang. Henrik Sinclairs mellanhavande med Rutger von Ackern 5.9.1644: se den senare).Frans Barkers fordringar på Inspektor Hans Sinclair (genom hans tjänare) hade behandlats den 6 och

8.10.1652. Det gällde 397 rdr 16 öre smt som Frans Barker fordrade ur Henrik Sinclairs efterlämnade egendom och som *Hans Sinclair* borde tillhållas att såsom arvinge betala.

Frans Barker krävde åter den 2 och 4.11.1653 i kämnärsrätten Hans Sinclair på dennes farbror sal inspektor Henrik Sinclairs skuld. Hans Sinclair förklarade sig åter icke ha ärvt det ringaste efter sin farbroder Henrik Sinclair. Dennes efterlättna egendom hade gått till kronan och Henrik Sinklairs löftesmän och andra privata kreditorer, varför Hans Sinklar icke ansåg sig skyldig att betala sin farbrors skuld. – Han ansåg sig också kunna bevisa, att största delen av Frans Barkers nu pretenderade skuldfordran var betald. Men slutligen lovade Hans Sinkler ge Frans Barker anvisning på sal Henrik Sinklers debitorer i Vänersborg samt på de 250 mark lybsk, som han hade att fordra efter Herr *kommissarien sal Salomon Blix* och *Hans Gardenes* på sal Henrik Sinklers och *Tomas Henrikssons* räkningar den 8.3.1634 gjorda likvidation och att så långt han förmådde vara Frans Barker behjälplig att erhålla sin betalning.

Herman Schmidt pretenderade vid rådhusrätten den 1.7.1647 med 50 d smt på Henrik Sinclairs kvarlåtenskap för tjänsten, som han förvaltade vid tullen Anno 1632.

Vid rådhusrätten 8.6.1648 omtalades, att citation samma dag hade avgått från sal Henrik Sinclairs kreditorer till inspektoren Hans Sinclair.

RR 23.3.1648: Uppå de höge och Välborne Herrar Råd och Cammerråd till Herr Burggreven och Rådet sistlidne 9 februari avgångna brev och igenom Inspektoren Hans Sinklers procuderade skrift förklarade sig Rätten, att när Hans Sinclair övergivit en designation och förteckning uppå huru uti denna stads jurisdiktion av Henrik Sinklers gods under händerhavda (forts?????)

Frans Barker begärde i RR den 23.3.1647 på egna vägnar immission i sal Henrik Sinclairs gård på 85 rdr enligt dom den 10.12.1642. På Thomas Mauritzsons vägnar begärde han 1 000 rdr enligt ackord mellan *Jacob Claussons* fullmäktige *Thomas Hackman* och Henrik Sinclair. (dom den 30.12.1633).

Men fler kreditorer fanns:

Johan Claesson Brandts arvingar hade pretention i Henrik Sinclairs kvarlåtenskap på 480 rdr efter obligations lydelse in dato 23.10.1636 plus 61 dr kmt efter räkning.

Enligt rättens dom i Stockholm den 15.7.1635 hade *Wilhelm Laure* pretention på sal Henrik Sinclairs i Göteborg stående hus på 20 rdr.

Rådhusrätten dömde den 24.5.1649 Frans Barker att betala Henrik Kreuger efter en immission denne hade i sal Henrik Sinclairs i Göteborg stående hus. Resten, som översköt i huset, skulle Frans Barker behålla på grund av den fordran på 1 000 mark lybsk som han hade att pretendera på sal Henrik Sinclair enligt obligation. Om Frans Barker kunde bevisa, att någon här i staden var skyldig Henrik Sinclair något, skulle Frans Barker få arrest på detta.

Johan Wilhelmsson: 1641: 2 mtl.

Det förefaller troligt att gården på grund av Henrik Sinklers vistelse vid Lilla Eder 1642–49 beboddes av

handelsmannen Nicolaus Hack

(1642–43: 2 mtl, 1644: 2 mtl, 1648–49: 1 mtl) och *hans hustru*. Dessa hade 1637–41 varit bosatta rote 18. Niclas Hacks hustru flyttade 1650 till rote 25, där hon 1655 omtalas som änka. *Skeppsmajoren Daniel Jönsson* fordrade 5.7.1650 vid kämnärsrätten igen två skjortor av Niclas

Hacks änka. Hennes dotter förklarade, att dessa två skjortor hade nattetid bortstulits tillsammans med några av hennes linkläder – två halsdukar, två huvuddukar, ett ärmkläde.

I gård 9.12 inflyttade 1650:

Joen Nielsson wäfware R20 9.12

1650: 3 mtl, 1651–53, 1655: 3 mtl, ej 1654 1656: 1.4, 1657: –18 (XI), 1657h–18 1658: 1.16, 1659–63, 1666, Vävareänkan Bettina (Bertina) Mikaelsdotter 1667–68

Bartina vävare änkan M1676

Gustavi tomtöreslängder Bertina Michelsdotter 1670

Joens vävares svåger Gerdt Michelsson R20 1652: 3 mtl, 1655: 2 mtl

Jon Nilsson vävare med hustru och änka Bertina Michelsdotter el. vävares bosatt där fram till 1676

Bertina vävares gifte om sig med

Arfwe Simonsson besökare

1668–73, änkan 1676–79

Gustavi tomtöreslängder 1671–74, änkan 1675–81

Det var inte sista gången Bertina gifte om sig, ty i mars 1694 omtalas, att artillerikonstapeln Jonnas Kruse hade hustrun Bertina Wävare. Vid kämnärsrätten den 17.4.1667 krävde hustru Bertina Joens vävares *hustru Britta Anders Anderssons* på 14 marker resterande arbetslön för 68 alnar vävd blagarn för 3½ öre kopparmynt alnen, varav Bertina hade erhållit 4 daler kopparmynt. Bertina hade först fått för 10 marker fläsk ”ehuru fläsket blev hemsänt, så haver Bertina åter i dess ställe undfångit 9 stockar ved, förmenandes Bertina der med till fyllest vara betalt, dock till att undfly vidare split och vidlöftighet, vill Brita de 14 marker kopparmynt betala”.

Nils Svensson och *Sven i Rör* stämde i augusti 1670 Bertina vävares, därför att hon hade beskyllt dem för att ha stulit en ost.

Konstapeln Jon Kruses (och hans hustru Bertina vävares) obligation till banken uppvisades 12.12.1698 för lån av 75 d smt. Pantsatte halv gård på Spannmålgatan mellan skeppar Niclas Bergman å östra och Ifwar Nilsson å västra.

Joens Kruse pantsatte 5.5.1701 till pigan Kierstin Andersdotter på Ahrendahl för lån av 60 d smt sitt ograverade hus och gård på Spannmålgatan mellan skeppare Nicolaus Bergman och båtsmannen Ifwar Nilsson.

Joens Kruse Constapel bodde 1705 i gården med *Lars Tingberg Constapel*. Bouppteckning ägde rum 2.12.1711 efter svarvaren vid artilleriet Jon Kruses avlidna hustru Margareta Nilsdotter (hennes dotter i föregående gifte hette *Brita Bengtsdotter Magnell*). De ägde en halv tomt med hus på Spannmålgatan, 140 d smt.

Jon Kruse kallas artillerihantlangare, då han den 17.11.1712 uppbjöd *Anders Larsson besökares* hus och gård på Spannmålgatan belägen ”för 60 d smt, som han av Kruse på baktomten uppburit haver” (om vilket köp det tvistades).

Konstapeln Joens Kruses tomt värderades 1715 till 100, hus 120, löseegendom 10. Enligt upphandlingslängden 1717 hade ”svarvaren av artilleriet” Jon Kruse hustrun Annika Larsdotter. ”Ibidem

”bodde där ytterligare tre familjer: *Gustaf Broman lärefyrverkare* (redan 1715) med *hustrun Karin Eriksdotter*, *Constapeln Anders* med *hustru Kierstin Jacobsdotter* samt *lärekonstapeln Per Wessman* med *hustru Kierstin Andersdotter*. Jon Kruses änka Annika Larsdotter pantsatte 15.6.1720 sitt ograverade hus och gård på Spannmålgatan mellan sal. Niclas Bergmans å östra och sal. skeppar Ifwar Nilssons gård å västra t. *rådman Jacob Bratt* för lån av sterbhusfattigpenningar, 100 d smt.

1725–52 tillhörde framgården artillerismeden Sven Siötling och bakgården (1725 underfyrverkare) lärefyrverkaren Gustaf (Gösta) Broman. Bou efter avlidne f.d. konstapeln Gustaf Broman ägde rum 4.9.1752. Han efterlämnade 342:17 d smt, därav 220 daler i ½ hus och gård på Spannmålgatan emellan åkaren Knut Petterssons änka i väster och tunnbindare Anders Hagman i öster (Berg II:1–2, 408). Siötling kvarbodde ännu 1755 men ersattes före 1760 av skraddaren Peter Nyberg medan bakgården efter Bromans död troligen genom änkans omgifte hade övertagits av artillerihantlangaren Christopher Lundholm.

1765 var ägarna korporalen Joh. Alb. Lagerbeck och Lundholm. 1775 ägdes den senares halva av avlidne fyrverkaren Bromans änka medan den andra halvan ägdes av järndragare Henrik Larsson Molin (Modin Modén, Modíg – alla dessa former använda i tomtöreslängderna) vilken 1785–90 övertagit hela gården.

Järndragare Henrik Larsson uppbjöd 24.1.1785 för 475 rdr köpeskilling ett i stadens fjärde kvarter vid Spannmålgatan emellan tunnbindaren Niclas Hagmans å östra, och hökaren Arvid Haraldssons änkas å västra sidan beläget hus och gård, varav han på det sätt blivit ägare, att han den 16.6.1766 tillhandlat sig främsta delen av samma hus åt gatan av numera avlidne skraddaren Peter Nyberg och dess hustru samt av hantlangareänkan Margareta Broman det övriga halva huset och bakgården den 1.8.1775 och givit för det förra 2 200 d smt och för det senare 650 d smt, 30-penning 15 rdr 40 skill specie Utöver Hindrich Larsson bodde här (som hyresgäster) *hökaren Nils Lundquists änka* samt *hökaren Jonas Lundgren*. De hade år 1790 ersatts av *superkargören Chölers änka*.

Förre hökaren Lars Lundvall, som tydligen ärvt sin del genom giftermål, bodde i gården 1800 tillsammans med *sadelmakare Johan Jacobsson*. Hökaren Lars Lundvall erhöll burskap 18.6.1790, död 6.5.1804. Ägde (bou 21.2.1805) grundmurat stenhus vid Spannmålgatan (tomterna 9.12–13), 2 920 rdr rgs i netto 1770:15 rdr banco. Gift med Johanna Modin, som efterlevde (Berg II:7–8, 200).